

Titel: En lille Forklaring

Citation: "En lille Forklaring", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K14*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-elf-txr-root.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K14

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Tekstredegørelse

1. Bibliografisk beskrivelse 163
2. Manuskriptbeskrivelse 166
3. Tilblivelseshistorie 166
4. Udgivelsesmåde 167

1. Bibliografisk beskrivelse

»En lille Forklaring« blev trykt i *Fædrelandet*, 4. årgang, nr. 1236, tirsdag den 16. maj 1843. Artiklen er signeret »S. Kierkegaard«. *Fædrelandet* blev udgivet af J.F. Giødwad og C. Ploug, ansvarlig redaktør var J.A. Hansen. Avisen blev trykt i det Brünnichske bogtrykkeri i København og lå færdig fra trykkeriet kl. 19. Prisen var 6 skilling i løssalg, 5 mark pr. måned, 15 mark pr. kvartal og 3 rigsdaler pr. kvartal leveret uden for København.

Artiklen er blevet kollationeret i tre eksemplarer af *Fædrelandet*, nr. 1236, den 16. maj 1843:

- A** Det Kgl. Biblioteks eksemplar, indbundet og beskåret.*
- B** Det Kgl. Biblioteks eksemplar, indbundet og beskåret.*
- C** Statsbibliotekets eksemplar, indbundet og beskåret.*

Ved den interne kollation af de tre eksemplarer blev der ikke konstateret afvigelser.* Eksemplar A danner grundlag for følgende beskrivelse.

Format og paginering

Formatet svarer til en stor kvart.* Avisen har et omfang på fire sider, svarende til to blade dannet af et enkelt foldet halvark. På hver side er der to spalter. Spalterne er nummereret 9917-9924; på forsiden er numrene angivet under spalterne, på de øvrige sider over.

SKs artikel har et omfang på ca. trekvart spalte og er placeret på avisens tredje side. Den begynder nederst i sp. 9921 og afsluttes i sp. 9922. Avisen er i øvrigt udfyldt af diverse efterretninger og notitser.

Beskrivelse af eksemplar A

Avisen måler ca. 240 × 322 mm.*

Papir

Der er benyttet almindeligt trykpapir af en træholdig kvalitet.

Typografi

Avisens fremherskende skriftsnit er fraktur; til latinsk tekst er benyttet antikva, og fremhævet tekst er sat med fed eller spatieret skrift.

På forsiden er avisens navn sat med tekstur (gotisk) og hovedets øvrige oplysninger med fraktur. Avishovedet er adskilt fra den øvrige tekst af en datolinje og har følgende ordlyd:

Fædrelandet. | [Skillestreg] | Abonnementspris i Kjøbenhavn 15 Mpr. Qvartal, 5 Mpr. Maaned, enkelte Nr. 6 ß; udenfor Kjøbenhavn 3 Rbd. pr. Qvartal frit i Huset. | Hver Aften udgaaer et Numer. Bladets Contoir, Klædeboderne Nr. 101, er aabent hver Søgnedags Formiddag Kl. 11-1.*

Datolinjen er indrammet af to tværgående dobbeltstreger; den øverste er fed-fin, den nederste fin-fed. Imellem står følgende:

4de Aarg. **Tirsdagen den 16. Mai 1843.** Nr. 1236.

Årgangsnummeret er venstrestillet, datoen centreret, og avisnummeret højrestillet.*

Nederst i avisens sidste spalte, adskilt fra en foregående notits af en vandret skillestreg i hele kolumnens bredde, er trykkespunktet angivet:

Færdigt fra Trykkeriet Kl. 7.

Bagsidens fod er adskilt fra avisens øvrige tekst af en tværgående, fed-fin dobbeltstreg og har ordlyden:

Udgivere: **J. F. Giødwad** og **C. Ploug.** – Ansvarlig Redacteur: **J. A. Hansen.** | [Skillestreg] | Trykt med Hurtigpresse i det *Brünnichske* Bogtrykkeri.

Artiklens overskrift »En lille Forklaring.« er centreret i spalten og sat med fed ca. 1 grad større end brødteksten.* Artiklen indledes med en fed uncial ca. 2 grader større end brødteksten. Signaturen »S. Kierkegaard.« er indrykket fra højre margin, spatieret og sat med samme punktstørrelse som brødteksten.

Mellem overskrift og brødtekst er sat en kort, vandret skillestreg, og efter artiklen er sat en vandret skillestreg i hele kolumnens bredde. Spalterne adskilles overalt af en lodret, fin-fed-fin tripelstreg.

Spaltekolumnen måler ca. 88 mm i bredden, og en spalte har op til 52 linjer. Artiklens brødtekst er sat med en skriftstørrelse svarende til ca. 10 punkt (korpus). Der er dobbelt ordmelletrum efter punktum.

Generelt har trykket et gnidret præg, ligesom det i flere tilfælde ser ud til, at typerne mangler tryksværte. Der er kun en enkelt sætterfejl i artiklen. Der mangler en mellemrumstype imellem ordene »flygtigste Lighed« (SKS 14, 61,23). Trykfejl skyldes læderede typer.*

2. Manuskriptbeskrivelse

Der findes ingen bevaret kladde eller renskrift til »En lille Forklaring«.

3. Tilblivelseshistorie

»En lille Forklaring« blev trykt den 16. maj 1843, men har dog ligget færdig fra SKs hånd senest den 8. maj; denne dag rejste SK til Berlin, hvorfra han først returnerede den 30. maj.

Artiklen er umiddelbart en reaktion på modtagelsen af *Enten - Eller*, der kom i handelen den 20. feb. 1843, og konkret en afvisning af de vedholdende rygter, som ville sætte SK i forbindelse med bogen.* Det er bogens afsluttende prædiken, »Det *Opbyggelige*, der ligger i den Tanke, at mod Gud have vi *altid Uret*«,* som rygten knytter til en prøveprædiken, SK holdt, da han i vintersemesteret 1840-41 var indtrådt i Det kongelige Pastoral-Seminarium. Det er ikke bevidnet, at SK skulle have holdt en prøveprædiken svarende til den, der kan læses i *Enten - Eller*. I journalen HH, som han skrev netop i den tid, hvor han deltog i øvelserne på Pastorseminariet, findes dog et udkast til en prædiken, der med enkelte variationer bærer samme overskrift: »Om det *Opbyggelige*, der ligger i den Tanke at vi mod Gud **altid** have **Uret**«.*

I »En lille Forklaring« søger SK nok at bringe en forklaring, men ikke nogen entydig afklaring. Han henviser i stedet til den prøveprædiken, han holdt den 12. jan. 1841 i Holmens Kirke. Denne er omtalt i »Protocol for de homiletiske og katechetiske Øvelser i Pastoral-Seminarium«. Yderligere skriver han, at den intet har at gøre med den afsluttende prædiken i *Enten - Eller*; og det er sandt nok.

Således prøver han at skjule omstændighederne vedrørende bogens egentlige ophav. Det er usikkert, om det også er et forsøg på at forvirre, når han i artiklen skriver, at han deltog i øvelserne på Pastorseminariet i »Vinteren 41-42« (SKS 14, 61,6-7) og ikke året forinden, som tilfældet var.

Til sidst i artiklen skriver SK: »Blot nu hint tjenstvillige Rygtes meget ærede Fader ikke faaer et Nys om, at jeg har udgivet to Taler (...)«. De »to Taler« refererer til *To opbyggelige Taler*,* der udkom den 16. maj 1843, altså samme dag som »En lille Forklaring« kunne læses i *Fædrelandet*. Således er udgangspunktet for artiklen nok de (sandfærdige) rygter, som SK søger at mane i jorden, men også et behændigt avertissement for *To opbyggelige Taler*.

4. Udgivelsesmåde

»En lille Forklaring« blev som nævnt trykt i *Fædrelandet*.* Det har ikke været muligt at efterspore, om SK modtog honorar for artiklen.

Af stor betydning for receptionen allerede i SKs umiddelbare eftertid var Rasmus Niensens udgivelse af *S. Kierkegaard's Bladartikler* i 1857 (*Bl.art.*). Heri indgår størstedelen af SKs artikler, også »En lille Forklaring«.*